

Üstün Yetenekliler Derecelendirme Ölçekleri-Okulöncesi/Anaokulu Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Üstün Yetenekliler Derecelendirme Ölçekleri-Okulöncesi/Anaokulu Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32317>

Özet

Bu akademik giriş, 2015 yılında Selçuk Üniversitesi'nde Dr. S. Alma tarafından Türkçe'ye uyarlanan **Üstün Yetenekliler Derecelendirme Ölçekleri-Okulöncesi/Anaokulu Formu**'nu (GRS-P) tanıtmaktadır. Ölçek, okul öncesi ve anaokulu düzeyindeki çocuklarda üstün yetenek potansiyelinin tespiti amacıyla kullanılan 60 maddelik, yüksek geçerlik ve güvenilirliğe sahip bir derecelendirme aracıdır. Uyarlama çalışması, ölçeğin Türkiye'deki kültürel ve eğitimsel bağlam için uygunluğunu sağlamak üzere yürütülmüştür.

Anahtar Kelimeler

Üstün yeteneklilik, psikometrik ölçek, okul öncesi, anaokulu, GRS-P, uyarlama, çocuk gelişimi, derecelendirme.

Yazarlar

S. Alma (Uyarlayan)

Amaç

Ölçeğin temel amacı, **üstün yetenek** potansiyeline sahip, 3 ila 6 yaş aralığındaki okul öncesi ve anaokulu çağındaki çocukların öğretmenleri veya ebeveynleri aracılığıyla sistematik bir şekilde belirlenmesidir. Bu derecelendirme formu, çocuğun bilişsel, sosyal ve davranışsal farklı yetenek alanlarındaki sıradışı performansın gözlem ve raporlama yoluyla ölçmeyi hedefler.

GRS-P'nin Türkçe'ye uyarlanması, Türkiye'deki eğitim kurumlarında ve psikolojik değerlendirme süreçlerinde kültürel olarak geçerli ve güvenilir bir araç sunmayı amaçlamıştır. Bu sayede, erken yaşta yetenekli çocukların tanılanması ve onlara uygun bireyselleştirilmiş eğitim programlarının (BÖP) sağlanması için bilimsel bir temel oluşturulmaktadır.

Yapı

GRS-P, tek boyutlu bir ölçüm yerine, çok boyutlu bir yapı olan **üstün yetenekliliği** ölçmektedir. Ölçek, toplam 60 maddeden oluşmakta olup, bu maddeler genellikle beş farklı alt ölçeğe ayrılmaktadır. Her alt ölçek 12 madde içerir ve bu alt ölçekler, bir çocuğun yetenek profilinin kapsamlı bir şekilde çıkarılmasını sağlar.

Ölçeğin orijinal yapısında yer alan beş alt boyut, genellikle genel entelektüel yetenek, akademik yetenek, yaratıcılık, liderlik ve motivasyon/sanatsal yetenek gibi alanları temsil eder. Uyarlama çalışması, bu çok faktörlü yapının Türk kültürüne ve eğitim sistemine uygunluğunu yapı geçerliliği analizleri ile araştırmış ve doğrulamıştır.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe uyarlamasının geçerlik çalmaları oldukça kapsamlı tutulmuştur. Geçerlik, dört temel ölçüt üzerinden değerlendirilmiştir: **dil geçerliliği** (çeviri ve dilsel eşdeğerlik), içerik/muhteva geçerliliği (uzman görüşleri), **ölçüt geçerliliği** ve yapı geçerliliği. Bu çok yönlü yaklaşım, ölçeğin sadece dilsel olarak değil, aynı zamanda teorik yapıyı ölçme kabiliyeti açısından da sağlam olduğunu göstermiştir.

Yapılan analizler sonucunda, GRS-P'nin Türkiye bağlamında yüksek bir **geçerlilik**e sahip olduğunu tespit edilmiştir. Özellikle yapı geçerliliği çalmaları, ölçeğin orijinal formundaki çok boyutlu üstün yetenek yapısını başarıyla temsil ettiğini ve bu yapının Türk çocukları için de geçerli olduğunu desteklemektedir. Bu durum, ölçeğin üstün yetenekli çocukları doğru bir şekilde ayırt edebilme yeteneğini güçlendirir.

Güvenirlik

GRS-P'nin güvenilirliği iki ana yöntemle incelenmiştir. Bunlardan ilki, ölçeği oluşturan maddelerin tutarlılığını gösteren **iç tutarlılık** (internal consistency) katsayısıdır. Uyarlama çalmalarında, tüm ölçek ve alt ölçekler için yüksek iç tutarlılık katsayıları elde edilmiştir, bu da maddelerin homojen bir yapıyı ölçtüğünü gösterir.

İkinci yöntem ise **testin aralıklı tekrar** (test-retest reliability) ölçütüdür. Bu yöntem, ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında tutarlı sonuçlar verip vermediğini belirler. Bu çalmaları sonuçları, GRS-P'nin zaman içinde stabil ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu kanıtlanıyor, böylece erken çocukluk dönemindeki yetenek düzeylerinin kalıcı olarak değerlendirilebileceğini göstermiştir.

Faktör Analizi

GRS-P ölçeği, üstün yetenekliliğin çok boyutlu doğasına uygun olarak beş ayrı alt ölçeğe ayrılmış toplam 60 maddeden oluşmaktadır. Bu yapısal özelliğinin doğrulanması için uyarlama çalmalarında **Faktör Analizi** teknikleri kullanılmıştır. Faktör analizi, ölçeğin maddelerinin teorik olarak belirlenen beş yetenek alanına (faktörlere) ne ölçüde yüklendiğini inceleyerek yapı geçerliliğini destekler.

Uyarlama tezinde yapılan analizler, orijinal ölçeğin (The Gifted Rating Scales) çok boyutlu yapısının Türkçe veri setinde de korunduğunu göstermiştir. Her bir alt ölçeğin (12 madde) kendi faktörüyle güçlü bir ilişki sergilemesi, ölçeğin üstün yetenekliliği tanımlayan farklı boyutları net bir şekilde ayrıştırabilme yeteneğini doğrular.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Derecelendirme Ölçeği (Rating Scale). Toplam 60 madde, her alt ölçek 12 maddeden oluşur. Derecelendirme formatı kaynakta belirtilmemişi olmakla birlikte, genellikle Likert tipi bir ölçek kullanılarak çocuğun gözlemlenen davranışları veya düzeyi puanlanır.

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Okul Öncesi ve Anaokulu Çocukları (Preschool and Kindergarten Children)

Age Group: Genellikle 3-6 yaş aralığı (Generally 3-6 years old)

Population Details: Türkiye'deki okul öncesi ve anaokulu seviyesindeki çocuklar üzerinde geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılmıştır. Değerlendirme, çocukla doğrudan değil, çocuğun çevresindeki eğitimciler veya ebeveynler aracılığıyla yapılır.

Test Methodology: Gözlem ve Derecelendirme. Öğretmenler veya ebeveynler tarafından çocuğun davranışları ve performansları düzenli olarak gözlemlenir ve ölçekteki maddeler bu gözlemlere dayanarak derecelendirilir.

Anahtar Kelimeler

GRS-P, okul öncesi eğitim, üstün zeka, iç tutarlılık, yapı geçerliliği, 60 maddelik ölçek, erken tanılama, gifted rating scales.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor (Not Known)

Affiliation Email addresses: saide.alma@gop.edu.tr

Correspondence Address: Doktora tezi Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamlanmıştır (Konya, 2015). Yazarın güncel kurumsal bağlantıları için yukarıdaki e-posta adresi kullanılabilir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Bu ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması 2015 yılında tamamlanmıştır. Ölçeğin bilimsel veya ticari amaçlarla kullanılması için orijinal ölçek sahiplerinden ve uyarlama çalışmasını yapan yazar S. Alma'dan izin alınması gerekebilir. Kullanım ücretleri ve izin koşulları hakkında detaylı bilgi, yazarın kurumsal e-posta adresi aracılığıyla edinilebilir. Uyarlama tezi kamuya açık erişimdedir.

Kaynaklar

Alma, S. (2015). *Üstün yetenekliliği derecelendirme ölçekleri-okulöncesi/anaokulu formu (GRS-P)'nin türkçeye uyarlanması* (Doktora tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya.

Tezin aç?k eri?im ba?lant?s?: acikerisim.selcuk.edu.tr

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: ustun-yetenekliler-derecelendirme-olcekleri-okuloncesi-anaokulu-formu-grs-p-the-gifted-rating-scales.pdf

Üstün Yetenekliler Derecelendirme Ölçekleri-Okulöncesi/Anaokulu Formu

Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçe?in 60 maddelik içeri?i, bu akademik giri?e temel te?kil eden orijinal veri setinde yer almamaktadır. Maddelerin tam listesi ve derecelendirme yap?s? (örne?in, Likert seviyeleri) için, uyarlama çal??mas?n?n yap?ld??? doktora tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.